

KEDEI MÓZES

BOLDOG ŪJ ÉVET!

Zsolt 119,1—2

Ma elfelejtjűk csalódásainkat, szorongásunkat, félelműnket, széttepett álmainkat, s csillogó szemmel, ūj reménységgel boldog ūj évet kívánunk egymásnak. A boldogság vágyát minden kor embere magában hordozta, ez a vágy egyidős az emberrel.

Mi a boldogság? teszi fel ūjra és ūjra a kérdést minden kor embere. Erre a kérdésre egyöntetű választ nem kapunk sem a filozófiában, sem az irodalomban, sem a mindennapi életben.

Vannak, akik a boldogságot a testi élvezetek féktelen megélésében látják. Életfilozófiájuk: szakítsd le minden perc virágát, idd fenékig a gyönyör poharát, mert elfut az élet, s te itt maradsz ūres kezekkel. E felfogás következetes megélése a személyiség teljes széthullásához vezet.

Vannak, akik a boldogságot a minél több tulajdon bírásában jelölik meg. Életelvűk: minél több pénzt szerezni, felhalmozni, mert a tulajdon dönt el mindent a világon.

Vannak, akik a hatalom bírásában jelölik meg a boldogságot. Szeműkben a legfőbb jó a hatalom birtoklása, mert ez kezűkbe adja embertársaikat. Számukra az ember eszköz csupán, s értéke attól függ, hogy mennyire segíti őket a hatalom megszerzésében. Nem csoda, ha ez a fajta ember okozta és okozza a legtöbb csalódást, kiábrándulást, kint és szenvedést.

Vannak, akik a minél több tudás bírásában látják a boldogságot. Hosszű éveket töltenek el vaskos, ásatag kötetek között, keresve, kutatva az élet titkait. A tudós szerint a boldogságot az emberiség számára csak a tudás Prométheusz hozhatja el. A huszadik század embere már tudja, saját bőrén tapasztalta, hogy a tudás, ha nem kapcsolódik hozzá magasabb eszmény, nemcsak hogy közömbös az ember boldogsága iránt, de romboló, pusztító is lehet. Mert igaz, hogy gyógyíthatatlan betegségekre találtak már gyógyszereket, de az is igaz, hogy feltalálták a mérges gázokat s az atombombát is. A tudomány pozitív vagy negatív előjelét az adja meg, hogy milyen eszményhez kapcsolódik. Egyre inkább rájövűnk arra, hogy a tudomány, minden jószándéka ellenére sem tudja megmondani, hogy honnan jövűnk és hová megyűnk.

A vallásos ember a boldogságot az Istennek tetsző életben jelöli meg. A zsoltáríró is ezt vallja: „Boldogok, akiknek tökéletes az útjuk, akik az Ūr törvénye szerint élnek. Boldogok, akik teljes szívvel keresik őt.“

Az Istenben bízó ember számára nem kétséges, hogy honnan jön és hová megy. Tudja, hogy a világ Isten oltalma alatt van és ő Isten felé törekszik.

Lehet-e eszmény nélkül élni? — ezt a kérdést a vallásos ember így fogalmazza meg: lehet-e Isten nélkül élni? Az ember eszmény nélkül élni nem tud, s ha elveszítette Istent, helyette póteszményeket állít, amelyeket mint fátylat terít a lét sötét mélysége fölé, hogy bele ne haljon a reménytelenségbe. Ha hiszek Istenben, hinnem kell az ember boldogságában is. Isten azt akarja, hogy az általa adott tehetségeink kifejtésével önmagunk, embertársaink és a világ boldogságát munkáljuk.

A boldogság fogalma elválaszthatatlanul kapcsolódik a szabadság fogalmához. Szabadság nélkül az élet rabjai vagyunk, nem tudjuk kifejteni tehetségeinket, „Az ember szabadnak születik s mindenütt láncokat visel“ (Rousseau). Az ember szabadság nélkül olyan, mint a kalitkába zárt madár, melynek kitépték tollát és levagdosták szárnyait.

Jézus a boldogságban jelöli meg az Isten akarata szerint élők jutalmát. Mind a vallás, mind a társadalom az ember boldogságát kívánja előmozdítani. A vallás oly mértékben járul hozzá az ember boldogságához, amilyen mértékben sikerül az embert Istenhez vezetnie; a társadalom pedig, amilyen mértékben biztosítja az egyén számára a szabadságot tehetségeinek kifejtésében és megélésében.

Istentől kapott tehetségeinket csak akkor fejthetjük ki, ha ismerjük magunkat. Az élet egyik legnagyobb ellentmondása, hogy míg oly sok rajtunk kívül eső dolgot ismerünk alaposan, addig csodálkozva eszmélünk rá arra, hogy nem ismerjük önmagunkat. Nem ismerjük azokat az erőket, amelyek megtartanak, nem ismerjük kellőképpen képességeinket; innen jön, hogy lehetőségeinket rosszul mérjük fel, hogy vagy többnek vagy kevesebbnek tartjuk magunkat valós értékünknel. Kölcsey Ferenc is magáévá tette a delphói jósa minden idők emberéhez szóló felhívását, amikor így ír: „Ismerd meg magadat, s magad által az embereket, ez ismeret nélkül tudományod holt tudomány“. A helyes önismeret alapja embertársaink, s az élet helyes ismeretének. Az önismeret arra int, hogy fogadjuk el embertársainkat úgy ahogy vannak, hibáikkal együtt, megértő szeretettel. Olyan gyakran hajlandók vagyunk kíméletlenül megítélni őket, pedig ha önmagunkba néznénk, meglátnánk azokat a torz vonásokat, hibákat, gyarlóságokat, amelyeket másokban annyira kárhoztatunk.

Az önismeret becsületbeli kérdés is. Mit akarok a világgal, az élettel, az emberekkel, ha nem ismerem magamat? — tetteid fel bár egyszer ezt a kérdést magadnak? „Légy hű önmagadhoz, és légy jó másokhoz... ebben minden benne van“ — mondja Konfuciusz.

A hűség önmagamhoz jelenti, hogy megbecsülöm és értékelem azokat a tehetségeket, értékeket, amelyekkel a jó Isten megáldott. Nagyon sok boldogtalanság forrását képezi az, hogy mindig felfele mérjük magunkat, hogy olyan tehetségek, értékek után sóvárgunk, amelyekkel nem rendelkezünk, s közben hagyjuk elsorvadni, elveszni azokat a képességeket, értékeket, amelyekkel Isten megáldott minket. Ha jobban ismernénk magunkat, meglátnánk, hogy olyan értékek birtokában vagyunk, amelyek talán sok embernek a legnagyobb boldogságot jelentenék. Az önismeret hiányának tudható be, hogy hibáinkkal „egy

fedél alatt“ békésen megférünk, anélkül, hogy észrevennénk, mennyi bajt, kellemetlenséget szereznek nekünk.

Újév első napján a lelkiismeret tükrében nézzünk szembe önmagunkkal s ha sok a torz vonás lelki arcunkon, igyekezzünk azokat kijavítani.

Az ember Istennek gyermeke, magában hordja a végtelent. Isten nélkül boldog nem lehet. Ne keressünk Isten helyett póteszményeket, mert egy elrontott élet után kénytelenek leszünk keserű szájjal megvallani, hogy tévedtünk. Isten az örök hívó eszmény, s az ember, az élet vándora, — ha kitérőkkel, vargabetűkkel, visszaesésekkel is, — de feléje törekszik. Isten nélkül illúziók romhalmaza az élet, nélküle tisztaságunk egybeolvad gyalázatunkkal, bűneink összemosódnak érenyeinkkel. Isten nélkül vak végzet és nem a tudás, erő és szeretet összhangja uralkodik a világegyetemben. Nélküle cél- és értelemnélkülivé válik életünk. Nélküle a jövőbe futó útnak nincs reménysége; ezért az új évet kezdjük meg azzal a szándékkal, hogy vele, benne és akarata szerint akarunk élni. Az Istenben bízó ember tud szeretni, hinni, remélni, tűrni és békében élni. Adja a jó Isten, hogy az ő törvénye szerint éljünk ebben az esztendőben, hogy így jöjjön el minden ember boldogsága, az Istenországa. Ámen.

HAZAHÍVÓ, ÚJ ÉLETRE SZÓLÍTÓ ÁLMOK

1Móz 28,12; 32,26

Az ókorban sokkal többet foglalkoztak az álommal, nagyobb jelentőséget tulajdonítottak neki, több megértéssel viseltettek iránta, mint manapság. Az ókori görögök azt tartották, hogy az ember jellemét álmaiból éppen úgy meg lehet állapítani, mint cselekedeteiből és szavaiból. Ciceró könyvet írt az álomról; e könyvben írja le Simonides költő álmát, mely századokon át mély benyomást gyakorolt az emberekre. A Nibelung mondában az álmoknak bizonyító erejük van.

A pszichológusoknak az a véleménye, hogy az ember arról álmodik, ami éber állapotban figyelmének tárgyát képezi. Az ember, akinek figyelmét nappal teljesen leköti egy feladat megoldása, éjszaka sem nyugszik. Ami álmunkban oly különös módon játszódik le, nem egyéb, mint a tegnaptól a holnap felé vezető híd. Az álom lényege: állásfoglalás az étellel szemben. Ha tudjuk, hogy milyen álláspontra helyezkedik valaki az étellel szemben, hogyan veri a hidat a jövő felé, akkor megérthetjük az álmában történő sajtáságos hidépítést is.

Ilyen értelmezésben megérthetjük Jákób két nagy álmát. A két álom között évek telnek el; az elsőt akkor látja, amikor otthonról menekül, a másodikat, amikor elindul hazafelé: a Jabbok gázlónál. Mégis a kettő szervesen kapcsolódik egymáshoz. a kettőt csak egymás mellé téve érthetjük meg, a második az elsőnek folytatása és megoldása.

Idézzük fel Jákób életének főbb mozzanatait, mert csak így érthetjük meg álmait. Egy tál lencséért elcsalja testvérétől, Ézsautól az